

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Nullum futurum conditionatum in medio aliquo Deus cognoscit.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

anticipatam habet. Sic legitur hanc Ambrosii. Florent. apud Heriz. d. 5. c. 5. *ex se & in se secundum causam omnium notitiam. & scientiam, atque substantiam anticipat.* Pergit Dionysius. Non quod per speciem, sicut nostra cognitiones singula consideret; sed uno causa complexu, ipsa enim ipsam omnium causam cognoscens divina mens, qua tandem ratione, qua ab ipsa sunt, & quorum causa est ignorabit? Hanc igitur rationem Deus contra nouit non enim scientia (tanquam specificatiuorum ut nobis euenit) sed sui.

7. Hanc inquam omnia de se satis obscura, & ambigua data nostra doctrina clarescunt, quam mutua etiam vicissitudine illustrant: siquidem ad continentiam formalem eminentialem omnis entis, & esse creati in ente à se, seu essentia diuina ad causam, & omnipotentiam rationem formaliter presuppositam reducit tandem à Dionysio, cuiusque interpretibus de creatis omnibus scientia, & cognitio diuina. Secundo formalis eorum omnium cognitio, & representatio anticipata esse in Deo asseritur expresse ab eisdem: id quod ex munere medijs Deus, ut causa nequaquam potest habere: qua medium siquidem solum pro signo cognitionis sui munus determinandi ad formalem creatorum cognitionem habere possit, non autem cognitionem suam, qua ipsius cognitionem formalem, formalem etiam creatorum cognitionem esse: id autem solum habet, habereque potest eo, quod omnis scientia infinita è genere suo scientia Dei, essentia ipsius, ratione eminentialis continentie presupposita formalis omnis entis, & esse creati ad rationem causam, & omnipotentiam, adaequatum specificatiuorum, ut diximus, sit: inde enim euident est cognitionem suam essentia pro nullo signo esse posse, quin eadem formalis intellectus creatorum omnium formalis, quoad intrinsecum, creatorum cognitio sit, ipsorumque extrinsecum, pro statu quouis positionem anticipata praedat: idipsum de Dionysio, & reliquorum mente suadet exemplum, quo statim Dionysius suam doctrinam confirmat, & illustrat, *quemadmodum (subdit) etiam lux per causam in se tenebrarum notitiam anticipatam, & informatam habet*: ad quae optime Valquez noster aduersarios rogat: an velint ex mente Dionysii esse, & alterere lucem, quae tenebrarum destructiua proliis, & contradictorium estillarum quouomodo causam esse, atque in ea qua tali, ut in medio tenebras nosci: certe neque eorum ingenium in tantam insaniam rueri illos permittet, nec subiuncta Dionysii ratio: *quod non aliunde quam ex luce tenebras nouerit*: nempe, tanquam in termino necessario praecognoscendo ut tenebrae, quae lucis priuatio sunt, cognoscantur, ac proinde de se cognitioni suae qua, Deoque ipsius adaequato specificatiuorum formalis creatorum cognitio repugnat, recte lux, cuiusque cognitio respectu cognitionis tenebrarum comparatur.

8. Leuiores licet, duo tamen contra aduersarios hanc in locis his, quae nobis opponunt, notare non omitteram. Primum omnia haec loca de cognitione creatorum existentium non autem possibilium in Deo esse expressissima, ut ea legenti, & rationem supra à nobis datam patebit: quare importune hic ea nobis obtrudi. Alterum est praefatis locis indifferenter à Patribus dici *in se*, vel *ex se*, ut causa Deum, creaturas, & alia à se cognoscere: obiectantes vero subtiliores ex se, ut causa medione creaturas nosse nusquam admittunt, sed mordicus negant: quare in iis ipsis, quae nobis opponuntur exponendis obiectionibus, etiam erit ex parte laborandum: sicuti & in illo quod etiam hic obtrudunt, ex Concilio Valentino sub Lothario Imp. c. 2. *Deus nouit omnia antequam fiant ex sua omnipotentia, & incommutabili maiestate*: sed an diuina maiestas, & incommutabilitas medium etiam in quo Deus creatura cognoscit iuxta aduersarios erit: illud igitur ex omnipotentia, & incommutabili maiestate atque applicatum non medium denotat, sed rationem cur à nobis Deus ab aeterno creatura cognoscere probetur: quia in ea ab aeterno posset, sed in tempore mutabilis esset, non immutabilis & in ea posset, non esset omnipotens perfecte, quia non eorum operatiuus per rationem, & arbitrium.

QVÆSTIO III.

An futura siue conditionata siue absoluta Deus in medio aliquo noscat?

DE VLTICI adeo grauis difficultatis in una eademque quaestione complexio methodo nostrae (quae claritati, & difficultatibus distincte ac dilucide exsolutioni in primis studet) videbitur aduersa: verum quia nihil fere de eis speciatim, atque ex instituto disputandum in praesentiarum hoc est, quod examinatum in superioribus, ac definitum in terminis, aut in simili non fuerit, vel pro priori sede non sit deinceps discutiendum per otiumque statendum, & confirmandum, utraque difficultate iustam (quod fieri ex altera seorsim non poterat) instruximus quaestione: seorsim tamen suis certaminibus de vnaquaque agemus: ne quod cuique speciale, siue in re, siue in Doctorum sententiis sit, vel ignoretur, vel confundatur.

CERTAMEN I.

Nullum futurum conditionatum in medio aliquo Deus cognoscit.

1. **T** Ot sane cognoscendi futura conditionata libera, seu proprie futura conditionate assignari Deo possent, quot ipsi ab absolute futura cognoscenda eidem ab Authoribus assignantur: siquidem, quae absolute posita futura absolute indefectibiliter ponunt, ac illud subinde cognita infallibiliter inueniunt absolute fore, ac media sunt, in quibus, vel ex quibus absoluta eius futuritio iuxta varias sententias cognoscatur, eadem in hypothesi, seu pro conditione posita eiusdem conditionatam futuritionem apponent, foreque indefectibiliter sub eisdem facient, & cognita ita sub ipsis fore demonstrant: atque à Deo ad eius conditionatam futuritionem cognoscendam media formalia, & determinantia Deo erunt, si semel à Deo cognoscantur: quare hic, non adeo antiqua, decreta praedeterminatiua omnino absoluta Thomistica, & alia aliquorum illegitimorum Scotistarum decreta similia physicaeque praedeterminationes Recentium Thomistarum posita in hypothesi in medijs formalibus Deum ad conditionatam contingentis futuritionem à Deo cognoscendam, consecretarie ad vniuersumque ex memoratis Doctoribus sententiam, numerari hic deberent: sed quoniam, necessaria ne vel conducentia ea omnia sunt ad absolutam contingentis futuritionem apponendam (vnde tota ad rem praesentem definitio pendet) examinare, ad examen medijs formalium dignoscendae contingentis futuritioni absolute spectat, ex nunc opinionibus referendis, atque speciatim repellendis merito abstinemus: atque ex ibi statim dicendis, de eis omnibus media formalia ad futuritionem contingentis conditionatam à Deo cognoscendam vniuersim negare habemus satis: ne eadem fastidiosae, & inutiliter repetantur.

2. Igitur Thomistae, nec plures, nec sapientiores, ut vidimus d. 6. ex primis, qui nostri Molinae scientiam mediam fuerunt perituri, decretum subiectiue absolutum obiectiue conditionatum pro futuritione conditionata contingentis statuenda commenti sunt, ut scientiam mediam abolerent, atque eius loco naturalem solum, & simpliciter intelligentiam à Deo in eo decreto tanquam medio formalis habitam statuerent: verum, cum ex decreto praedeterminatiuo suo omnino absolute necessario ad futuritionem contingentis absolutam apponendam, cum ea, quae de se se conexo in hypothesi, siue pro conditione posita, necessario, & infallibiliter eiusdem contingentis conditionata futuritio

futurum apponatur, ac inferatur, ut nuper dicebamus, frustra omnino eiusmodi decretum inducitur, cum ut futurum contingentis conditionata ponatur, ac scientia naturalis, & necessaria, seu non proprie media, à Deo in illo, tanquam medio cognoscatur: idcirco ex primis illis doctores ad neutrum horum eiusmodi decreta admittunt, sed respondent, ut citato loco vidimus, solum autem eis animum, ne scientiam mediam & liberam circa sua decreta omnino absoluta pro priori signo ad absolutam eorum conceptionem adducant in Deo; scilicet posita in hypothetico, & pro conditione ante eius absolutam purificationem occasione, & motivo, sub quo absolute posito decreto à Deo absolute concipiendum est: inde enim ad similem scientiam mediam liberam, nec naturalem de contingentibus admittendam molestam ipsi, atque inevitabilem consecutionem (in qua omnia sua principia deessent animaduertunt: eo vero decreto conditionato pro decretis conditionatis Dei conditionate statuendis in priori illo ante purificationem conditionis, seu occasionis, ex qua absolute posita decretum absolute habendum est, aliquid antecedenter connexum cum futuritione eius decreti conditionata assignantur, in quo naturali nec media libera scientia cognoscitur, videtur Alarez 2. de Auxil. d. 7. p. 8. Zumei tom. 2. Opuscul. d. 2. p. 2. concl. 5.

3. Itaque alterutro ex his ratione præfati Thomistæ forma contingentis conditionata pro eo statu in suis ex parte actus, subiective absolutis, ex parte obiecti, seu obiective conditionatis decretis, tanquam in mediis formalibus ad ea futura cognoscenda determinantibus, à Deo cognosci docent. Sed cum hoc quod virtutis commune sit, (nempe eiusmodi decreta ad futuritionem conditionatam contingentium, vel formaliter, vel actiue apponendam necessaria præcedere) satis fuit à nobis dissectum d. 6. q. 1. c. 3. ubi ex initio ostendimus, ea decreta necessario præcedentia, ut quous modo futuritionem contingentium conditionatam, eiusque obiectivam veritatem apponant, multiplici ex capite non replicando hic, & repetendo si dicitur esse, & repugnantia. Ratio vero ob quam à doctores eorum nonnullis admittuntur, est eius efficacia magni consequentia suæ doctrinæ interesset, infirma tamen est: etenim, cum decreta hæc ex parte actus absoluta sint, atque absolute à Deo concipiuntur de conditionata contingentium futuritione, & quidem ob aliquod motum ab ipso concipiuntur, ac proinde sub eo motivo in hypothetico, & pro conditione posito vere concipienda habendaque eiusmodi decreta Deo sunt.

4. Rogo ergo hocce: an veritas illorum decretorum conditionata, eorumque conditionata futuritio pro priori ad absolutam eorum futuritionem, & veritatem aliud decretum absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte obiecti in Deo supponat, vel secus? si supponit, in futuritione, & veritate conditionata huius instauratur argumentum: an simile aliud pro illo suæ conditionate veritatis, & futuritionis statu supponat, necne? & de illo reddere quæsitio: an simile aliud supponat? & sic de aliis, & aliis prius supponendis quousque in infinitum abeat præcedentium decretorum absolutorum subiective, & obiective conditionatorum. Sin autem nullum antea de eorum pro illo signo, & priori futuritionis conditionate decreti primi absoluti ex parte actus, & conditionati ex parte obiecti supponi debere, ac necessario præcedere dicat, ut illius veritas & futuritio contingens conditionata necessario consistat: ergo absolute verum est ad futuritionem, & veritatem contingentis conditionatam decreti de illa absoluti ex parte actus, & conditionati ex parte obiecti præcedentia opus non esse. Paret: quia, si opus eius præcedentia ad futuritionem & veritatem contingentem conditionatam foret, nullum contingentem habere illas absolute decreti eius præcedentia posset. Confirmatur: quia adversariorum fundamenta, vel de omni futuritione, & veritate contingentis conditionata probant, vel de nulla probant: ut constat ex citata, d. 6. q. 1. in solutione argumentorum, ut diximus d. 6. q. 2. c. 3. n. 10.

5. Alter à doctorum doctorum nonnullis Soaristis decreta ista subiective absoluta, & conditionata obiective ad media formalia cognitionis diuinæ de futuritione, & veritate contingentis conditionata aduocari possent, & veritate contingentis conditionata aduocari possent, Non, quia alias eam Deus non cognoscet, secundum seipsam

Christoph. de Ortega, de Deo Uno, Tomus I.

independenter ab eiusmodi decreto; sed quia eiusmodi decretum de futuritione contingentis conditionata, est non necessarium ad ipsam, eiusque veritatem apponendam potest Deus in eorum sententia pro suo arbitratu, & libertate concipere, ut Soarez sepe eiusque Asselæ defendunt: eo vero semel concepto, tanquam medio in quo uti Deum posse, ut eam futuritionem, & veritatem contingentis conditionatam infallibiliter cognoscat in eorum sententia, & modo assignandi media diuinæ cognitioni de extrinsecis aliis obiectis, & veritatibus consecutarium est, ut constat ex dictis q. 2. Sed neque hæc doctrina admittenda nobis est. Primo ob rationes, quibus Deum omni mediis ad alia in ipsis cognoscenda interdictum voluerim ostendimus. Secundo ob rationes, quibus in simili nihil diuinum medium, in quo alia à se possibilia adhuc, cognoscat Deo esse posse q. 2. ostendebamus. Tercio quia eiusmodi decreta de futuritione conditionata contingentis Deo impossibilia fortasse sunt. Quia, nec ante credendum est, nec comitanter decerni à Deo potest quin eius contingentia & libertas pessum eat. Posita vero, ac præsupposita aliunde eiusmodi conditionata contingentis futuritione, inerte Deus decerneret, ut sit, & ponatur, quod positum ut ita decerneret præiudicet: quo circa actu complacentiæ, circa sic præcogitam conditionatam contingentis futuritionem ferri, ut summum, Deus posset, de quo citata controu. 4.

6. Tercio possent in mediis formalibus Deum ad conditionatam contingentis futuritionem cognoscendam determinantibus recenseri, tam dicta proxime de ea futuritione scientia, ut supra ex nostris Doctoribus plures de scientia simplicis intelligentiæ, & comprehensione possibilium media formalia, & determinatiua Deo esse, ut possibilia rursus cognosceret, philosophabantur. Cæterum de complacentia Dei erga conditionatam contingentis futuritionem, siue Deo possibili, examinandum est citata controu. 4. Secundo eius possibilitate, imo existentia in Deo admissa, sicut de eadem contingentis futuri futuritione diuina scientia non potest non admitti, neutrum medium formale in quo Deus conditionatam contingentis futuritionem iterum cognoscat dicendum nobis est: cum ob impossibilitatem vius mediocum ad aliud quidpiam cognoscendum in Deo demonstrandum qu. 4. tum ob inconnexione cuiusvis prædicati diuini cum creatis obiectis, pro quous statu consideratis, & rationes reliquas datas qu. 2. ex quibus omnibus concludo, nullum medium formale assignatum, vel assignabile esse Deo, in quo conditionatam contingentis futuritionem cognoscat: quare illa in seipsa semel directe cognoscere, nec in alio aliter cognoscere rursus posse.

CERTAMEN II.

Media formalia pro futuris absolutis naturalibus cognoscendis hæcenus assignata referuntur, & consulantur.

1. Futura absoluta vel sunt respectu causarum suarum secundarum necessaria, quia à causis ad vnum determinatis proueniunt: quare, & quatenus ex parte ipsarum est, cum sui futuri effectus negatione inconiungibilibus: vel sunt respectu suarum causarum secundarum contingentia, & libera, quia, cum causæ determinatæ ad vnum de sese minime sint; sed indifferentes ad vtrumvis potestatis, quatenus ex ipsis est, æque cum futuris de facto ab ipsis, atque eorum negationibus, extrinsecus aduersis, & coniungi possent, & de facto coniungerentur: cum autem nihil eternum necessariz existentia pro vlla duratione de se sit, sed in sui existentia diuina potestati, atque arbitrio subiaceat, ab eisque dependeat, sit, ut futura omnia creata in sui existentia pro quouis duratione respectu Dei causæ ipsorum primæ, & præcipuæ, quare & absolute contingentia liberaque sint: est, quia à causis naturalibus secundis, ac non liberis oriunda necessaria appellantur: quæ vero à causis secundis liberis sunt pro earum arbitrio de facto, apponenda contingentia

X X

vocantur,